

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
"УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Кафедра фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
декан факультету здоров'я
та фізичного виховання

Едуард СИВОХОП
« 27 » червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта»

Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань:	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність:	016 Спеціальна освіта
Освітня програма:	Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини
Спеціалізація:	016.02 Корекційна психопедагогіка
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова навчання:	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності "Спеціальна освіта"» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта / Педагогіка** спеціальності **016 Спеціальна освіта** предметної спеціальності (спеціалізації) **016.02 Корекційна психопедагогіка, освітньої програми Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини.**

Розробники: Кляп М.І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри ФТРСІО, доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри ФТРСІО
протокол № 15 від « 26 » червня 2024 р.

Завідувач кафедри Ярослав ФІЛАК

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання
протокол № 12 від « 27 » червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	перший	перший
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	перший	перший
	Лекції:	
	28	12
	Практичні (семінарські):	
	32	6
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: письмовий екзамен	Самостійна робота:	
	60	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта» є засвоєння студентами базових знань про клініко-психолого-педагогічні особливості дітей з порушеннями психофізичного розвитку, вивчення закономірностей їхнього розвитку, навчання і виховання, про сучасну систему корекційно-розвиткових послуг для дітей цієї категорії, спеціальні заклади освіти та заклади з інтегрованим/інклюзивним навчанням; оволодіння вимогами до професійно значущих особистісних і професійних якостей сучасних вчителів-дефектологів, їх знань, умінь, навичок та компетентностей.

Головне завдання – сформуванню гуманістично зорієнтований професійний світогляд фахівця, який розуміє та сприймає проблеми дітей з порушеннями психофізичного розвитку, сприяє їх вирішенню.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності: 4, 7, 10

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (професійні) компетентності: 1, 4, 16.

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб з особливими освітніми потребами.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 5 Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології

ОК 7 Психологія

ОК 8 Педагогіка з історією педагогіки

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини», вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здійснювати пошук аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.	РН 2

Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.	РН 3
Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.	РН 10

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Має навички здійснювати пошук аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти з метою застосування у практичних ситуаціях.	РН 2
Розуміє і знає закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності, зокрема щодо порушень інтелекту та комплексних порушень, у контексті професійних завдань.	РН 3
Вміє здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.	РН 10

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Письмовий екзамен, що включає виконання тестових завдань, модульні контрольні роботи, тести на кожному практичному занятті, реферати, есе, презентації, різні види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні відповіді на практичних заняттях, письмові тести з кожної теми, індивідуальні та групові завдання.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота, яка включає виконання тестових завдань; підготовка та захист реферату, есе або презентації, здобуття певних знань та вмінь шляхом неформальної освіти.

Форма підсумкового семестрового контролю: письмовий екзамен, що включає виконання тестових завдань.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Шкала контролю змістового модулю

Показники	Бали
<u>Змістовий модульний контроль:</u> <i>Поточний модульний контроль:</i> Письмове опитування: за відповідь за кожне із двох теоретичних питань нараховується по 20 балів, два випадково вибраних варіанти тестових завдань оцінюються по 5 балів кожний (кожний варіант тестів містить по 5 тестів, правильне розв'язання кожного тесту оцінюється в	0-50

1 бал) Бали за активність на практичних заняттях береться середній бал за оцінювання усних відповідей і тестових занять з усіх занять, що множиться на коефіцієнт 6 (якщо середній бал 5, то $5*6=30$).	0-30
Бали за виконання самостійної роботи: підготовка та захист реферату або презентації за обраною темою; сертифікат про участь у вебінарі або тренінгу з питань навчання і виховання осіб з ООП	0-15 5
Загальна оцінка	0 - 100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	30	8	30
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	-	-	-	-
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	10	10	10	10
Презентація із захистом, есе або реферат із захистом	1	15	1	15
Сертифікат за участь у вебінарі або тренінгу з питань навчання і виховання дітей з ООП	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання теоретичних питань на модульній контрольній роботі

Бали	Критерії оцінки
20	якщо відповідь повна і правильна, з прикладами та поясненнями
15	якщо відповідь по суті правильна, але не повна
10	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять, відсутні приклади та пояснення
5	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять, з помилками
0	якщо відповідь не розкриває суті або не зроблена спроба відповісти на поставлені запитання

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль включає наступний вид контролю: **письмовий екзамен**, що включає виконання тестових завдань.

Екзамен є заключними підсумковим видом контролю у першому семестрі першого навчального року. До заліку допускаються студенти, що отримали не менше 35 балів як середнє арифметичне за результатами двох змістових модулів.

Студенти, в яких оцінка як середнє арифметичне за результатами двох модульних контролів дорівнює або є вищою за 60 балів, можуть не приймати участі в заліковому контролі, але за бажанням вони можуть покращити свої бали, прийнявши участь в екзамені.

Під час екзамену здобувач дає письмові відповіді на 2 теоретичних питання, кожне з яких оцінюється по 40 балів відповідно до критерію оцінювання теоретичної підготовленості, та розв'язує два випадково вибрані варіанти тестових завдань, кожний з яких оцінюється в 10 балів. Максимальна оцінка за підсумковий модульний контроль складає 100 балів відповідно до шкали оцінювання національної та ЄКТС.

Нарахування балів за теоретичну підготовленість студентів на підсумковому контролі

Бали	Критерії оцінки
40	якщо відповідь повна і правильна, з прикладами і поясненнями
35	якщо відповідь повна і правильна, але є тільки окремі приклади і пояснення
30	якщо відповідь по суті правильна, але з незначними помилками
25	якщо питання висвітлено правильно приблизно наполовину, є наведені приклади і пояснення
20	якщо відповідь містить правильно висвітлені теоретичні поняття приблизно наполовину, наведені приклади, але відсутні пояснення
15	якщо відповідь обмежується тільки визначенням необхідних понять без пояснень і прикладів
10	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять
5	наявна спроба відповісти на поставлені питання, більшість понять висвітлені з помилками
0	якщо відповідь не розкриває суті або не зроблена спроба відповісти на поставлені запитання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Основи спеціальної педагогіки.

- Тема 1. Спеціальна (корекційна) педагогіка – галузь педагогічної науки.
- Тема 2. Види, причини та класифікація порушень у розвитку людини.
- Тема 3. Основні положення корекційно-педагогічної діяльності.
- Тема 4. Загальна характеристика сучасної системи освітньо-корекційних послуг.
- Тема 5. Вчитель-дефектолог як суб'єкт корекційно-педагогічної діяльності.

Модуль 2. Загальна характеристика окремих категорій дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

- Тема 1. Особливості розвитку, навчання і виховання особистості при порушеннях інтелекту.
- Тема 2. Особливості розвитку, навчання і виховання особистості при затримці психічного розвитку та із синдромом Дауна.
- Тема 3. Психолого-педагогічна характеристика та корекція розвитку дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.
- Тема 4. Психолого-педагогічна характеристика дітей із сенсорними порушеннями.
- Тема 5. Основні аспекти розвитку мовлення.
- Тема 6. Основні підходи до розвитку мовлення дітей в різні вікові періоди.
- Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика дітей з розладами спектру аутизму, основи корекційної роботи з цією категорією дітей.
- Тема 8. Загальна характеристика дітей з порушеннями поведінки.
- Тема 9. Поняття про складні (комплексні) порушення розвитку дітей, можливості корекційної роботи з ними.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1. Основи спеціальної педагогіки.						
Тема 1. Спеціальна (корекційна) педагогіка – галузь педагогічної науки	9	2	2			5
Тема 2. Види, причини та класифікація порушень розвитку людини.	9	2	2			5
Тема 3. Основні положення корекційно-педагогічної діяльності.	9	2	2			5
Тема 4. Загальна характеристика сучасної системи освітньо-корекційних послуг.	9	2	2			5
Тема 5. Вчитель-дефектолог як суб'єкт корекційно-педагогічної діяльності.	9	2	2			5
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	47	10	12			25
Модуль 2. Загальна характеристика окремих категорій дітей з порушеннями розвитку.						
Тема 1. Особливості розвитку навчання та виховання особистості при порушеннях інтелекту.	8	2	2			4
Тема 2. Особливості навчання, виховання та розвитку дітей із ЗПП та синдромом Дауна.	8	2	2			4
Тема 3. Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями опорно-рухового апарату	8	2	2			4
Тема 4. Психолого-педагогічна характеристика дітей із сенсорними порушеннями.	8	2	2			4
Тема 5. Основні аспекти розвитку мовлення.	8	2	2			4
Тема 6. Основні підходи до розвитку мовлення дітей в різні вікові періоди.	8	2	2			4
Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика дітей з розладами спектру аутизму, основи корекційної роботи з цією категорією дітей.	8	2	2			4
Тема 8. Загальна характеристика дітей з порушеннями поведінки.	8	2	2			4
Тема 9. Поняття про складні (комплексні) порушення розвитку дітей, можливості корекційної роботи з ними.	7	2	2			3
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	73	18	20			35
Разом за семестр	120	28	32			60
Всього за навчальний рік	120	28	32			60

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Форма навчання: заочна	

	Усього	у тому числі			
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота
1-й семестр					
Модуль 1. Основи спеціальної педагогіки.					
Тема 1. Спеціальна педагогіка – галузь педагогічної науки	10	2			8
Тема 2. Види, причини та класифікація порушень розвитку людини.	10	2			8
Тема 3. Основні положення корекційно-педагогічної діяльності.	10	2			8
Тема 4. Загальна характеристика сучасної системи освітньо-корекційних послуг.	10		2		8
Тема 5. Вчитель-дефектолог як суб'єкт корекційно-педагогічної діяльності.	8				8
Разом за модуль	48	6	2		40
Модуль 2. Загальна характеристика окремих категорій дітей з порушеннями розвитку.					
Тема 1. Особливості розвитку навчання та виховання особистості при порушеннях інтелекту.	12	2			7
Тема 2. Особливості навчання, виховання та розвитку дітей із ЗПР та синдромом Дауна.	12	2			7
Тема 3. Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями опорно-рухового апарату	12				7
Тема 4. Психолого-педагогічна характеристика дітей із сенсорними порушеннями.					7
Тема 5. Основні аспекти розвитку мовлення.	12		1		7
Тема 6. Основні підходи до розвитку мовлення дітей в різні вікові періоди.			1		7
Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика дітей з розладами спектру аутизму, основи корекційної роботи з цією категорією дітей.	12	2	1		7
Тема 8. Загальна характеристика дітей з порушеннями поведінки.			1		7
Тема 9. Поняття про складні (комплексні) порушення розвитку дітей, можливості корекційної роботи з ними.			1		6
Разом за модуль	72	6	4		62
Разом за семестр	120	12	6		102
Всього за навчальний рік	120	12	6		102

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		ГОДИН	
		денна	заочна
Модуль 1. Основи спеціальної педагогіки.			
1	Тема: Спеціальна педагогіка – галузь педагогічної науки. 1. Спеціальна (корекційна) педагогіка як наука, її мета та завдання. 2. Основні категорії спеціальної педагогіки. 3. Галузі спеціальної педагогіки. 4. Місце спеціальної педагогіки в системі наук. 5. Перспективи розвитку спеціальної педагогіки в Україні.	2	
2	Тема: Види, причини та класифікація порушень розвитку людини. Огляд історичних аспектів розвитку системи спеціальної освіти*. 1. Поняття про вроджені порушення розвитку людини. Причини порушень. 2. Набуті порушення розвитку, їх причини. 3. Класифікація дітей з порушеннями розвитку. 4. Психічне здоров'я і фактори ризику в дитячому віці. 5*. Історія розвитку системи навчання та виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку в європейських державах. 6*. Основні періоди становлення і розвитку освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями в Україні.	2	
3	Тема: Основні положення корекційно-педагогічної діяльності. 1. Поняття корекційної роботи, її компоненти, принципи та умови її реалізації. 2. Основні вимоги щодо забезпечення корекційно-розвивальної спрямованості навчання для дітей з ООП. 3. Характеристика об'єкту корекції. Структура та закономірності порушеного розвитку. 4. Рухові порушення в структурі порушеного розвитку.	2	
4	Тема: Загальна характеристика сучасної системи освітньо-корекційних послуг. 1. Диференціація системи закладів для дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку. 2. Можливості інтегрованої та інклюзивної освіти дітей з особливими освітніми потребами. 3. Індивідуальне навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку як форма організації корекційно-педагогічного процесу. 4. Організаційно-методичні основи функціонування інклюзивно-ресурсних центрів в Україні.	2	2
5	Тема: Вчитель-дефектолог як суб'єкт корекційно-педагогічної діяльності. 1. Роль спеціального (корекційного) педагога у навчанні та вихованні дітей із психофізичними порушеннями. 2. Вимоги до особистості педагога-дефектолога. 3. Педагогічна деонтологія вчителя-дефектолога. 4. Професійні якості вчителя-дефектолога. 5. Особливості діяльності корекційного педагога в закладах інклюзивної освіти. 6*. Відомі науковці-дефектологи України (І.Г. Єременко, М.Д.	2	

	Ярмаченко, Віт. І. Бондар, В.М. Синьов, С.П. Миронова, М.К. Шеремет та інші).		
6	Модульна контрольна робота № 1	2	
	Всього за модулем	12	2
Модуль 2. Загальна характеристика окремих категорій дітей з порушеннями розвитку.			
1	<p>Тема: Особливості розвитку, навчання і виховання дітей з порушеннями інтелекту.</p> <p>1.Сучасні психолого-педагогічні класифікації інтелектуальних порушень.</p> <p>2.Психолого-педагогічна характеристика осіб з порушеннями інтелекту (легкий та помірний ступінь ІІІ).</p> <p>3. Психолого-педагогічна характеристика осіб з порушеннями інтелекту (важкий та глибокий ступінь ІІІ).</p> <p>4.Навчання і виховання дітей з порушеннями інтелекту в Україні (ЗДО та спецшкола).</p> <p>5.Навчання, виховання та трудова підготовка дітей з помірним ступенем ІІІ. Специфіка навчання і виховання дітей з комплексними порушеннями у НРЦ.</p> <p>6.Особливості корекційної роботи з дітьми з порушеннями інтелекту.</p>	2	
2	<p>Тема: Особливості розвитку, навчання та виховання дітей із затримкою психічного розвитку та дітей із синдромом Дауна.</p> <p>1.Сутність, етіологія та класифікація затримки психічного розвитку.</p> <p>2.Психолого-педагогічна характеристика дітей із ЗПР (точка зору батьків та вчителів).</p> <p>3.Специфіка розвитку мовлення дітей із ЗПР. Особливості вивчення мови та математики учнями із ЗПР.</p> <p>4.Організація та зміст корекційно-розвивального навчання дітей, у яких ЗПР.</p> <p>5.Психолого-педагогічна характеристика дітей із синдромом Дауна.</p> <p>6.Організація корекційної роботи з дітьми із синдромом Дауна.</p>	2	
3	<p>Тема: Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.</p> <p>1.Види порушень опорно-рухового апарату. Загальна характеристика дітей із дитячими церебральними паралічами (ДЦП).</p> <p>2.Супутні захворювання та вторинні порушення при ДЦП.</p> <p>3.Структура рухового дефекту при ДЦП.</p> <p>4.Зміст корекційної роботи при ДЦП.</p> <p>5.Поради вчителю, у класі якого навчається дитина з ДЦП.</p>	2	
4	<p>Тема: Психолого-педагогічна характеристика дітей із сенсорними порушеннями, основи корекційної роботи для цієї категорії дітей.</p> <p>1.Загальна характеристика дітей з порушеннями слуху.</p> <p>2.Особливості психічного розвитку дітей з порушеннями слуху.</p> <p>3.Особливості корекційної роботи у навчанні дітей з порушеннями слухової функції.</p> <p>4.Загальна характеристика дітей з порушеннями зору.</p> <p>5.Особливості психічного розвитку дітей з порушеннями зору.</p> <p>6.Організація корекційної роботи з дітьми з порушеннями зору.</p>	2	

5	Тема: Основні аспекти розвитку мовлення. 1. Загальні уявлення про порушення мовлення та їх причини. 2. Психолого-педагогічна класифікація порушень мовлення. 3. Клініко-педагогічна класифікація мовленнєвих порушень. 4. Критичні періоди у розвитку мовлення дітей. 5*. Життєвий шлях та наукова діяльність видатних українських вчених-логопедів М.К. Шеремет та Є.Ф. Соботович.	2	1
6	Тема: Основні підходи до розвитку мовлення дітей в різні вікові періоди. 1. Загальна характеристика розвитку мовлення дитини на етапі дошкільного дитинства (підготовчий та переддошкільний етапи). 2. Загальна характеристика розвитку мовлення дитини на етапі дошкільного дитинства. 3. Основні підходи до розвитку мовлення у шкільний період. 4. Основні види логопедичної допомоги дітям, які мають мовленнєві порушення. 5*. Підготовка сучасного фахівця-логопеда.	2	1
7	Тема: Психолого-педагогічна характеристика дітей з розладами спектру аутизму. 1. Поняття про розлади аутистичного спектру (РАС) та причини його виникнення. 2. Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей з РАС. 3. Організація корекційної допомоги дітям з РАС. 4. Рекомендації педагогам, серед вихованців яких є діти з РАС. 5*. Еволюція поглядів на розлади аутистичного спектру.	2	
8	Тема: Основні підходи до корекційної роботи з дітьми з порушеннями поведінки. 1. Загальна характеристика дітей з порушеннями поведінки. 2. Основні синдроми відхилення у дітей та підлітків. 3. Діти із синдромом гіперактивності з дефіцитом уваги. 4. Організація корекційної роботи з дітьми з гіперактивністю з дефіцитом уваги.	2	1
9	Тема: Поняття про комплексні порушення розвитку мовлення. 1. Поняття про складні порушення у розвитку. 2. Класифікація дітей з комплексними (складними) порушеннями. 3. Психолого-педагогічні основи розвитку та навчання осіб із складним порушенням. 4*. Відомі науковці-дефектологи України (І.Г. Єременко, М.Д. Ярмаченко, Віт. І. Бондар, В.М. Синьов, С.П. Миронова, М.К. Шеремет, Д.І. Шульженко).	2	1
10	Модульна контрольна робота № 2	2	
	Разом за модулем	20	4
	Всього за I семестр	32	6
	Всього за навчальний рік	32	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль 1. Основи спеціальної педагогіки.			
1	Спеціальна (корекційна) педагогіка – галузь педагогічної науки.	5	8
2	Види, причини та класифікація порушень розвитку людини.	5	8
3	Основні положення корекційно-педагогічної діяльності.	5	8
4	Загальна характеристика сучасної системи освітньо-корекційних послуг.	5	8
5	Вчитель-дефектолог як суб'єкт корекційно-педагогічної діяльності.	5	8
Разом за модулем 1		25	40
Модуль 2. Загальна характеристика окремих категорій дітей з порушеннями розвитку.			
1	Особливості розвитку, навчання і виховання дітей з порушеннями інтелекту.	4	7
2	Особливості розвитку, навчання та виховання дітей із затримкою психічного розвитку та дітей із синдромом Дауна.	4	7
3	Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.	4	7
4	Психолого-педагогічна характеристика дітей із сенсорними порушеннями, основи корекційної роботи для цієї категорії дітей.	4	7
5	Основні аспекти розвитку мовлення.	4	7
6	Основні підходи до розвитку мовлення дітей в різні вікові періоди.	4	7
7	Психолого-педагогічна характеристика дітей з розладами спектру аутизму.	4	7
8	Основні підходи до корекційної роботи з дітьми з порушеннями поведінки.	4	7
9	Поняття про складні (комплексні) порушення розвитку людини	3	6
Разом за модулем 2		35	62
Всього		60	102
За семестр		60	102

6.5. Індивідуальні завдання

Модуль 1. Основи спеціальної педагогіки.

Підготувати есе на одну з тем:

1. Чому я хочу стати корекційним педагогом?
2. Моє ставлення до дітей з порушеннями психофізичного розвитку.
3. Яким має бути сучасний вчитель-дефектолог?
4. Бути педагогом – це круто!
5. Як запобігти булінгу в інклюзивному класі?

Вимоги до есе

Есе – невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання і не претендує на вичерпне і визначальне трактування теми.

Орієнтовна структура есе:

- Будь-який твір есе варто розпочати зі вступу, в якому має бути висвітлено загальний підхід до теми, вступ повинен містити проблемне завдання і відповідь на поставлене питання. Автор есе не має права описувати все, що йому відомо в обсязі заданої теми, а лише те, що буде творчою відповіддю на поставлене питання у темі. Упродовж усього есе необхідно підкреслювати зв'язок поданих фактів з тезою.
- Основна частина есе вибудовується з метою переконання читача. Для цього автор есе має використати вагомні аргументи. Спочатку варто викласти головні ідеї та факти, які підтверджуватимуть приклади до цих ідей.
- Есе має містити сформульовану кінцівку, що виражатиме ставлення автора до порушеної теми та його відповідь на поставлене питання. Може бути поставлене наступне питання, пов'язане з темою есе, спрямоване на продовження обговорення теми.
- При підготовці тексту есе вітається висловлення власної думки, а не запозиченої з чужих джерел.

Дотримання принципу академічної доброчесності є обов'язковим.

Модуль 2. Загальна характеристика окремих категорій дітей з порушеннями розвитку.

Усі студенти групи об'єднуються у мікрогрупи (по 2-3 особи) для підготовки реферату та презентації за однією із запропонованих тем:

1. Спеціальна (корекційна) педагогіка – галузь педагогічної науки.
2. Види і причини порушеного розвитку.
3. Структура та закономірності порушеного розвитку.
4. Сучасна система освітньо-корекційних послуг в Україні.
5. Видатні вчені-дефектологи України.
6. Діти з особливими освітніми потребами в умовах інтегрованого та інклюзивного навчання.
7. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей з порушеннями інтелекту.
8. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей із затримкою психічного розвитку.
9. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей із порушеннями мовлення.
10. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.
11. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей з розладами спектру аутизму.
12. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей з порушеннями поведінки.
13. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей із сенсорними порушеннями.
14. Особливості розвитку, навчання та виховання дітей із складними (комплексними) порушеннями.
15. Спеціальні заклади освіти Закарпаття: історія і сьогодення.
16. Реалізація інклюзивного навчання в одній із країн Європи (на вибір студентів).
17. Л.С. Вигодський – основоположник вітчизняної дефектології.

Вимоги до реферату:

Реферат виконується здобувачами за однією із запропонованих тем (теми різних студентів або груп не повторюються) впродовж вивчення другого змістового модуля дисципліни. Всередині мікрогрупи має відбутися розподіл завдання між різними студентами так, щоб внесок кожного у виконання завдання був вагомим. Зміст реферату має бути обговореним і погодженим всіма учасниками мікрогрупи.

Захист реферату проходить публічно на практичному занятті, якщо тема реферату розкриває деякий аспект проблеми, що обговорюється на цьому занятті, або на консультації впродовж вивчення змістового модуля.

Оформлення реферату: реферат друкується на комп'ютері на аркушах паперу формату А4, гарнітура Times New Roman 14пт. Інтервал між рядками – 1,5. Поля: ліве – 2,0 см; праве –

2,0 см; верхнє – 2,0 см; нижнє – 2,0 см., розміщення тексту за шириною. Сторінки реферату нумеруються (на титульній сторінці номер не ставиться, але враховується).

Обсяг реферату – до 15 сторінок.

Список використаних джерел складається в алфавітному порядку відповідно до існуючих стандартів бібліографічного опису (див.: ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».).

Оцінювання реферату та його захисту – до 15 балів (10 балів за зміст реферату та його оформлення, 5 балів за захист з презентацією).

Структура реферату:

- 1.Титульна сторінка.
- 2.Зміст або план реферату.
- 3.Вступ.
- 4.Параграфи за темою реферату (не менше 2-х).
- 5.Висновок.
- 6.Література.

Посилання в тексті реферату здійснюються за таким зразком: [5, с. 27].

Вимоги до презентації:

Для створення презентацій використовується програма Microsoft Office Power Point. Мультимедійна презентація – це програма, яка може містити текстові матеріали, фотографії, малюнки, діаграми та графіки, слайд-шоу, звукове оформлення і дикторський супровід, відеофрагменти й анімацію, тривимірну графіку. Основною відмінністю презентацій від інших способів подання інформації є їх особлива насиченість змістом та інтерактивність.

Презентація складається із слайдів. Тож перш ніж розпочати роботу в Microsoft Office Power Point, варто на папері ретельно спланувати власну презентацію, а саме:

- визначитися з темою та з тим, який ілюстративний матеріал знадобиться;
- яка інформація пропонуватиметься на кожному слайді;
- якими шрифтами послуговуватиметея тощо.

У презентації обов'язково оформляють титульний та завершальний слайди. На титульному слайді зазвичай вказують тему презентації та її авторів. На слайді 2 має бути план презентації (які питання будуть висвітлюватися). Завершальний слайд містить подяку за увагу.

Кількість слайдів у презентації залежить від мети. Презентація не повинна бути монотонною і громіздкою (оптимально — це 10–20 слайдів), кожне питання плану висвітлюється на декількох слайдах.

Один слайд — одна теза (факт, думка, твердження). Не слід розмішувати на слайді дослівно все, що є намір сказати словами. Великий текст дуже важко читати та й майже неможливо запам'ятати.

Передостанній слайд має містити список джерел, використаних при підготовці презентації, в алфавітному порядку відповідно до існуючих стандартів бібліографічного опису.

При підготовці презентації учасники мікрогрупи розподіляють між собою окремі ділянки роботи таким чином, щоб участь кожного була вагомою. Усі рішення щодо змісту презентації, її оформлення, спільного захисту приймаються всередині групи із врахуванням думки кожного учасника.

Використання в рефераті видань мовою держави-агресора **не допускається**. **Забороняється** цитування в тексті та внесення до бібліографічних списків тих джерел, які опубліковані російською мовою в будь-якій країні, а також джерел іншими мовами, якщо вони опубліковані на території росії та білорусі.

При підготовці реферату та презентації необхідно дотримуватися принципу академічної доброчесності.

Одним із видів самостійної роботи пропонується перегляд вебінарів або тренінгів на освітніх платформах «На урок», «Освіторія», «EdEra» тощо з різних питань педагогічної

роботи закладів освіти, зокрема корекційної роботи з дітьми з ООП. Отриманий сертифікат за успішно пройдене тестування за підсумками вебінару або тренінгу дає підставу на додаткових 5 балів в рамках модульного оцінювання (п.2.9 Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, уведеного в дію наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 99/01-04 від 19.12.2023 р.).

7. ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни використовуються традиційні та проблемні лекції, семінари, самостійна позааудиторна робота (підготовка індивідуальних та групових проєктів, написання рефератів та підготовка презентацій), консультації, перегляд вебінарів або тренінгів на освітніх платформах «На урок», «Освіторія», «EdEra» з питань роботи закладів освіти, зокрема щодо корекційної роботи з дітьми з ООП.

8. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Технічні засоби: комп'ютер, проектор.
2. Обладнання: екран, фліп-чарт.
3. Програмне забезпечення: Google Meet, Zoom для дистанційного навчання.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Кисла О.Ф. Корекційна педагогіка: навч. посібник/ О.Ф. Кисла. – К.: Кондор-Видавництво, 2015. – 320 с.
2. Колишкін О.В. Вступ до спеціальності «Корекційна освіта»: навч. посіб./О.В. Колишкін. – Суми: Університетська книга, 2015. – 392 с.
3. Миронова С.П. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник /С.П. Миронова, О.В. Гаврилов, М.П. Матвеева; (за заг. ред. С.П. Миронової). – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 264с.
4. Миронова С.П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник / С.П. Миронова. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. – 312 с.
5. Миронова С., Чопік О. Корекційна психопедагогіка, Олігофренопедагогіка: підручник, 2-е видання, перероблене і доповнене. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 332 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7549>
6. Омельченко І.М., Тарасун В.В., Федорович Л.О. Вступ до спеціальності: Логопедія: навч.посібник / І.М.Омельченко. В.В.Тарасун, Л.О. Федорович. – Кременчук: Християнська Зоря, 2011. – 406 с.
7. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – Частина І: Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). – 238с.
8. Спеціальна педагогіка: понятійно-термінологічний словник / за ред.. академіка В.І. Бондаря. – Луганськ : Альма-матер, 2003. – 436 с.

Допоміжна література

1. Волошина О.В. Основи корекційної педагогіки. / О. Волошина. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012.– 168 с.
2. Гаяш О.В. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку: Науково-методичний посібник для вчителів інклюзивного навчання, асистентів учителів,

які працюють з дітьми з психофізичними порушеннями в умовах загальноосвітніх навчальних закладів, соціальних педагогів, батьків/укладач О.В. Гаяш. – Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2016. – 120 с.

3.Єременко І.Г. Олігофренопедагогіка / І.Г. Єременко. – К. : Вища школа, 1985. – 328 с.

4. Кляп М.І. Методичні рекомендації з дисципліни «Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта» для здобувачів спеціальності 016 Спеціальна освіта. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 39 с.

5. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія/ А.А. Колупаєва. – К.: Самміт-Книга, 2009. – 272 с.

6. Миронова С.П. Олігофренопедагогіка. Компактний навчальний курс: навчальний посібник / С.П. Миронова. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2008. – 204 с.

7.Синьов В.М. Розумова відсталість як педагогічна проблема: навчальний посібник/ В.М. Синьов. – К.: ДІА, 2007. – 120 с.

8. Українська спеціальна педагогіка в персоналіях: Навч. посіб./ За загальною редакцією В.І. Бондаря, В.М. Синьова. – Запоріжжя: Вид-во Хортицької національної академії, 2021. 428 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1.Постанова КМУ від 12.07.2017 № 575 «Про затвердження Положення Про інклюзивно-ресурсний центр» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text>

2.Постанова КМУ від 21.07.2021 № 765 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text>

3.Постанова КМУ від 28.07.2021 № 769 «Про внесення змін до постанови Кабінету міністрів України від 10 квітня 2019 № 530» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769-2021-%D0%BF#Text>

4.Постанова КМУ від 15.09.2021 № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>

5.Колишкін О.В. Вступ до спеціальності «Корекційна освіта»: навч. посіб. <https://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/4001>

6. Гаяш О.В. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку. <https://drive.google.com/file/d/0BxTQRyhVjdHIM0FkVWRyUW05SkU/view?resourcekey=0-ohjzQ09YqQ2ZmjKBaIQvmg>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)